

BẾN MÊ

Tạ Quang Khôi

*Tôi đâu dám mĩa làng tôi nhỉ,
Trình có quan Tiên, Thứ chỉ tôi.
Tú Xương*

Chương 7

Những ngày hè trôi qua một cách bình thường. Chuyên cũng như các bạn đồng nghiệp khác tham dự hầu hết các hội đồng giám thị, giám khảo kỳ thi bậc trung học. Chàng không có dịp nào để trở về nhiệm sở. Sự vụ lệnh chấm thi và tiền lương hàng tháng chàng được một người bạn ở ngay tỉnh lỵ nhận hộ, rồi chuyển cho chàng khi anh ta có việc lên Saigon. Chính vì không phải trở về nhiệm sở, chàng cũng chưa hỏi được địa chỉ ở Saigon của Liên. Chàng không muốn nhờ ai hỏi giùm, sợ lại có tiếng đồn bậy bạ.

Trước ngày khai giảng niên học mới ít lâu, Chuyên phải về tỉnh để chấm thi tuyển học sinh vào lớp đệ thất. Từ lâu chàng vẫn nghe đồn cuộc thi tuyển này là một dịp để một vài ông bà hiệu trưởng bắt chính làm ăn lén lút. Vốn là một người ngay thẳng, chàng không ưa chuyện mờ ám. Chàng hy vọng nơi nhiệm sở của chàng không ai tổ chức gian lận, nhưng nếu có chuyện gì xảy ra, chàng sẽ không ngồi yên mà nhìn. Thi tuyển khác với thi lấy bằng cấp.. Số dự tuyển chỉ có hạn nên khi có gian lận, một số học sinh có khả năng sẽ bị loại để nhường chỗ cho những đứa kém mà nhiều tiền chạy chọt. Như vậy là bất công, thiệt thòi cho những học sinh giỏi nhà nghèo.

Ngày thi được tổ chức nghiêm chỉnh, nhưng đến ngày chấm Chuyên đã thấy có dấu hiệu bất thường. Hiệu trưởng đích thân coi sóc việc rọc phách và đánh số mật mã. Lão Trương đưa người thân tín của mình vào đó. Đến ngày ông giám học là người vẫn về phe với lão cũng bị loại ra ngoài. Tin đồn về một cuộc gian lận quy mô đã loan truyền ngầm trong giới giám khảo. Người ta còn được biết năm nay có con ông trưởng tá tỉnh trưởng dự thi và lão Trương có nhiệm vụ tìm cách cho đứa nhỏ được đậu chính thức. Thật ra, đối với những đứa con của ông tỉnh trưởng và của một số viên chức trong tòa tỉnh, nhiều trường vẫn đặc cách cho vào học, nếu bị trượt. Như vậy, sự công bằng tương đối vẫn được duy trì, không thiệt hại cho những học sinh giỏi. Tại sao lão Trương không làm như vậy có giản tiện hơn không? Câu trả lời là lão muốn- mượn gió bẻ măng. Mượn tiếng lo cho con ông tỉnh trưởng để- làm ăn thêm.

Chuyên nói với Hoàng về chuyện gian lận, Hoàng liền gạt đi:

- Mặc cha chúng nó! Bọn mình chỉ biết chấm xong thì chuồn lẹ về Saigon du hí cho khỏe cái thân. Đừng có thắc mắc nhiều kéo có ngày khốn đốn với chúng nó.

Chuyên bắt mồm:

- Sao mà lại vô trách nhiệm đến như vậy được? Tao kịch liệt chống đối gian lận. Nếu nắm được bằng cứ, tao không thể làm ngơ!

Hoàng trở mắt nhìn chàng, hỏi:

- Mà định đóng vai hiệp sĩ trừ gian chăng? Thôi, con ơi, con ngu nó vừa chứ. Ở cái cõi đời này làm gì có công bằng. Từ ngàn xưa đã thế chứ không phải bây giờ đâu. Làm gì có sự tuyệt đối ở cái cõi đời này. Cứ phiên phiến đi thì mới dễ sống. Trong niên học vừa qua, mày đã bị mấy vố mà vẫn chưa tởn. Mày chơi nó, bộ nó không biết chơi lại mày sao?

Chàng nói mạnh:

- Tao không khuất tất, không gian tà, thì sợ gì chúng nó!

Hoàng lắc đầu, khề thờ dài:

- Còn thích lý tưởng này, lý tưởng nọ là mày còn non quá. Bộ chúng nó không biết cho mày vào xiếc sao? Rồi thì mày sẽ chết vì cái lý tưởng ngu muội của mày, con ạ.

- Tao không sợ!

Hoàng phì cười:

- Đúng là 'ngựa mãng háu đá'. Ăn cái giải gì đâu mà hung hăng quá vậy? Hay mày muốn làm bộ trưởng dân dục?

- Tao chẳng muốn làm gì hết. Tao chỉ đòi hỏi sự công bằng.

Hoàng trề môi:

- Ở trên thế gian này, nếu mọi người đều tôn trọng lẽ công bằng thì đã chẳng có loạn lạc liên miên. Chiến tranh cũng đã chấm dứt từ khuya rồi, vì không còn lý do tồn tại. Tao rất ngạc nhiên là mày không đến nỗi ngu

si đốt nát cho lắm mà sao vẫn u mê ám chướng như vậy. Hai tiếng công bằng đã bị vùi dập từ đời vua Hùng Vương thứ nhất, chứ đâu có chờ đến bây giờ.

Ngừng một chút, anh tiếp:

- Tao lấy tình bạn lâu năm với mày thành thật khuyên mày đừng xía dzô chuyện người khác. Năm rồi, vì ngu và bướng mày đã mất cả em Liên lẫn em Quỳnh mà vẫn chưa sáng mắt ra. Một đứa thì đẹp nhất đám nữ sinh choai choai, một em thì dễ thương nhất trong đám nữ giáo sư. Thật là đáng tiếc cho mày! Nếu mày chưa chịu thức tỉnh thì còn nhiều tai họa xảy đến cho mày, con ạ.

Dù có lời cảnh cáo của Hoàng, Chuyên vẫn không chịu bỏ ý định khám phá ra vụ gian lận trong kỳ thi đệ thất. Chàng ngấm ngấm theo dõi các hoạt động của lão Trương và những người trong phe đảng của lão. Trong khi lão Trương luôn tỏ ra nghiêm chỉnh và công bằng, bọn đàn em tay sai của lão rất tích cực trong việc liên lạc với một số giám khảo, nhất là những giám khảo người địa phương và đã hơi lớn tuổi.

Khi chấm xong tất cả các bài thi, nhiều giáo sư sửa soạn về Saigon nghỉ ngơi chờ niên học mới. Việc đọc điểm, cộng điểm và ghi kết quả được khoán trắng cho hiệu trưởng và nhân viên văn phòng cùng một số giáo sư địa phương tình nguyện. Nhưng vào buổi họp cuối cùng, trước khi ráp phách, Chuyên bỗng đề nghị chấm lại một số bài đáng nghi. Đề nghị này làm tất cả các giáo sư có mặt ngạc nhiên trong khi mặt lão Trương tái hắc đi. Lão cố lấy giọng bình tĩnh hỏi:

- Ông giáo sư nghi cái gì?

Chuyên đáp ngay, đầy vẻ thách thức:

- Còn nghi gì nữa, thưa ông hiệu trưởng? Tôi nghi có sự gian lận.

Phòng họp hơi ồn lên một chút vì có nhiều tiếng xì xào. Lão Trương lên tiếng yêu cầu mọi người giữ im lặng, rồi lại hỏi Chuyên:

- Ông giáo sư có bằng cứ gì không?-

Chàng ngập ngừng:

- Bằng cứ thì...chưa có...

Lão Trương liền ngắt:

- Ông giáo sư chỉ mới nghi mà không có bằng cứ thì...thì...tôi xin lỗi...

Tiếng Chuyên bỗng lớn hẳn lên:

- Nếu ông hiệu trưởng không cho chấm lại những xấp bài đáng nghi, tôi sẽ tố cáo thẳng lên Nha Trung học...Có thể tôi cũng nhờ báo chí lên tiếng.

Lão Trương mím môi lại, đôi mắt nhìn Chuyên như tóe lửa. Lão giữ im lặng một lúc như để tự trấn tĩnh, rồi nói:

- Nhưng tôi có biết những xấp bài nào đáng nghi đâu.

Chuyên bèn mở một cuốn sổ nhỏ đã cầm sẵn, từ từ đọc:

- Xấp bài luận văn có số mật mã X27 do ông Khang chấm, xấp bài toán có số mật mã H18 do ông Ngô chấm và xấp bài câu hỏi thường thức có số mật mã B82 do ông Cảnh chấm. Còn nhiều nữa, nhưng cứ tạm thời hãy xem xét những xấp đó trước..

Lão Trương đưa mắt nhìn những giáo sư vừa được nêu tên khôn khéo hỏi:

- Ông Chuyên nghi mấy vị đó gian lận?

Chàng chưa kịp đáp, Ngô đã đứng lên hùng hổ phản đối:

- Tôi không bằng lòng để bất cứ ai chấm lại những bài tôi đã chấm. Ông Chuyên nói như vậy là cố tình nhục mạ tôi công khai trước mặt mọi người.

Cảnh và Khang cũng nói những lời tương tự. Nhưng Chuyên không nao núng, bình tĩnh đáp:

- Tôi không kết tội ai gian lận hết, nhưng tôi nghĩ rằng quý vị đã cả nể, ai xin điểm cũng cho. Chính những người xin điểm mới là gian lận.

Ngô vẫn khăng khăng:

- Tôi nhất định không để ai chấm lại những bài tôi đã chấm.

Chuyên vẫn ôn tồn:

- Tại sao anh lại không chịu? Tôi có bảo anh gian lận hay đồng lõa gian lận đâu. Tôi nghi có một tổ chức gian lận qui mô, cần phải khám phá ra ngay. Chúng ta hãy vì lẽ công bằng, vì tương lai của các học sinh có thể bị đẩy ra ngoài, mà can đảm đưa vụ này ra ánh sáng. Chúng ta đều biết rằng đa số học sinh ở vườn lên, nếu rớt là phải ở nhà, làm gì có phương tiện học tư suốt bảy năm trời hay hơn nữa. Vậy tôi kêu gọi lương tâm nhà giáo của quý vị. Xin đừng để những học sinh đáng được tiếp tục học bị đẩy vào vòng ngu dốt do lòng tham của một số người vô lương tâm. .

Chàng chợt thấy lão Trương đưa mắt ra hiệu cho mấy viên giám thị. Chàng hiểu ngay ý định của lão, vội lên tiếng cảnh cáo:

- Xin đừng đụng tới mấy xấp bài thi tôi vừa nêu số mật mã. Nếu không, những người đó chính là kẻ gian lận.

Các giám thị nhìn lão Trương nhưng vẫn đứng yên một chỗ. Lão có vẻ đã mất bình tĩnh, hai tay để trên mặt bàn hơi run. Đúng lúc đó có tiếng Hoàng:

- Theo tôi, chúng ta đều là nhà giáo có lương tâm. Vì thế, tôi tin rằng không một ai vì có này hay có khác muốn làm hại học sinh, nghĩa là tôi không tin có gian lận trong kỳ thi này. Vậy, xin bỏ qua vụ chấm lại một số bài để giữ hòa khí giữa các bạn đồng nghiệp.

Tức thì lão Trương và một số nhân viên văn phòng và giám thị vỗ tay đồng loạt tán thành ý kiến của Hoàng. Lão Trương vui vẻ lên tiếng:

- Ông giáo sư Hoàng nói rất đúng. Đã bước chân vào nghề dạy học, ai cũng thương học trò hết. Tôi đồng ý bỏ qua vụ này.

Lễ tễ có vài tiếng vỗ tay. Chuyên chưa kịp nói thêm, Quỳnh đã đưa tay lên xin phép phát biểu. Mọi người đều nhìn về phía nàng.

- Theo tôi, tiếng nàng trong và nhẹ, bỏ qua cũng được. Song, anh Chuyên đã trót tố cáo, mình có bổn phận phải làm cho rõ trắng đen. Nếu thật có gian lận, bài kém quá mà được điểm cao, mình cần phải sửa lại cho công bằng, để những trò giỏi khỏi bị rớt oan. Lúc ấy, chúng ta không cho là gian lận mà chỉ coi như giám khảo cho điểm lầm. Chúng ta đã đi dạy học đều biết lúc mệt mỏi, có chuyện buồn phiền, thường sơ sót khi chấm bài. Trái lại, nếu không có việc cho điểm lầm, anh Chuyên sẽ chịu trách nhiệm với các bạn, phải công khai xin lỗi những vị anh đã nêu tên. Anh Chuyên có đồng ý như vậy không?

Chuyên vui vẻ đáp:

- Đề nghị của chị thật hay, sao tôi không đồng ý cho được.

Đa số những người có mặt tán thành ý kiến của Quỳnh.- Được lắm! Nghe được lắm! -- Người đẹp, ý kiến cũng đẹp! Riêng Chuyên lần đầu tiên được nghe tiếng Quỳnh ngay bên cạnh nên lòng bỗng xao xuyến ngây ngất. Chàng không ngờ nàng đã bênh mình một cách khéo léo và kín đáo. Chàng nhìn nàng bằng đôi mắt đầy thiện cảm và biết ơn. Nhưng nàng vẫn nhìn thẳng phía trước, mặt rất nghiêm trang.

Trong khi đó, lão Trương chưa chịu ngay, còn cố vớt vát:

- Theo tôi, bây giờ mình nên biểu quyết nên chấm lại hay nên bỏ qua. Bây giờ tôi xin hỏi: ai đồng ý bỏ qua? Chỉ lác đác khoảng mười người xin bỏ qua, kể cả Hoàng và mấy giáo sư bị nêu tên. Nhưng khi lão Trương hỏi có nên chấm lại không thì hầu hết những người có mặt trong phòng giơ tay. Chuyên hớn hờ reo lớn:

- Đa số đồng ý chấm lại.

Lão Trương miễn cưỡng sai mấy viên giám thị đi lấy bài. Chuyên lại có ý kiến:

- Chúng ta không cần phải chấm lại hết, chỉ chấm lại những bài có điểm trên trung bình cho đỡ mất thì giờ. Tất cả lại đồng ý với Chuyên. Chỉ mấy phút sau, người tìm ra những bài- cho điểm lầm. Đặc biệt có những bài chỉ chép lại đề thi kín bốn trang giấy mà được điểm gần tối đa, 19 rưỡi. Lại có bài trả lời sai hoàn toàn mà được 15 điểm....Người ta đã tìm ra ngót ba chục trường hợp gian lận.

Hôm sau, khi ra xe đồ về Saigon, Chuyên gặp Hoàng ở bến xe. Hoàng nói ngay:

- Năm nay tao với mày hết cộng tác vụ trường tư rồi. Mày biết vì sao không?

Chuyên đáp không suy nghĩ:

- Mày bênh lão Trương nên nghỉ chơi tao ra chứ gì.

Hoàng nhún vai:

- Thằng tu xuất thông dâm với con gái riêng của vợ thì ăn nhậu gì đến vụ trường tư. Nhưng con ơi, con sửa soạn khăn gói quả mướp sẵn đi. Con sẽ bị đuổi khỏi cái trường thân yêu có em Quỳnh thơm như múi mít này.

- Tao có lỗi gì mà đuổi tao? Tao thách đũa nào dám đuổi tao.

- Mày chả phải thách đũa. Mày không có tội thì chúng nó phịa ra tội rồi quàng vào cổ mày, con ạ. Đường quang không đi lại cứ thích đâm bổ vào gai vào góc. Chồng mất mà coi chúng nó trả thù.

Chuyên nói mạnh:

- Cây ngay không sợ chết đứng!

- Cây ngay thì chúng nó sẽ phạt ngang cho cây đứt đôi. Mày có là cây thông chúng nó cũng đốn cho gục. Tao chỉ tiếc là lớp riêng đang ăn ngon lại mất mày.

- Tao cũng tiếc không còn được cộng tác với mày.

Sau đó, hai người lên xe, nhưng không cùng một chuyến. Chuyên cũng thấy hơi buồn, nhưng không phải buồn vì không được dạy tư chung với Hoàng mà buồn vì không ngờ bạn lại ươn hèn, chỉ nghĩ đến quyền lợi riêng của mình mà không đếm xỉa gì tới đám học sinh bé nhỏ bị thiệt thòi. Chàng tự hỏi không biết sau này, khi đã có nhiều kinh nghiệm trong ngành giáo dục, chàng có thay đổi như Hoàng không? Chàng không tin mình có thể sa đọa đến như vậy.

Khi xe đến bến phà, tất cả các hành khách phải xuống đi bộ. Chuyên rẽ vào một quán bên đường để giải khát trong khi chờ xe. Chàng bỗng thấy Quỳnh và người vị hôn phu của nàng bước vào quán. Nàng cũng đã trông thấy chàng ngay nên vừa cười vừa gật đầu chào chàng.. Chàng bỗng có cảm giác như tìm mình nghẹn lại. Nu

cười thật quyến rũ. Hai hàm răng trắng và đều như ngọc. Đây là lần đầu tiên nàng cười với chàng. Cảnh vật chung quanh bỗng mờ đi. Trước mặt chàng chỉ có một nàng tiên mới từ trên trời hiện xuống. Chàng như choàng tỉnh khi nghe nàng nói với chồng chưa cưới:

- Anh Chuyên, giáo sư Anh văn, dạy cùng trường với em.

Rồi nàng giới thiệu:

- Anh Diên, ông xã tương lai của tôi đó, anh Chuyên.

Hai người đàn ông trịnh trọng và thân mật bắt tay nhau. Diên kéo ghế ngồi cùng bàn với Chuyên một cách tự nhiên trong khi Quỳnh có vẻ lưỡng lự nhưng rồi cũng ngồi xuống cạnh Diên. Sau mấy câu xã giao khách sáo, Chuyên và Diên có vẻ hợp tính nhau nên nói chuyện cởi mở hơn. Diên cho biết anh và Quỳnh về Saigon kỳ này để sửa soạn đám cưới. Chỉ một tháng nữa, họ chính thức thành vợ chồng. Một chút thất vọng thoáng qua lòng Chuyên. Quỳnh cũng giải thích tại sao nàng không mời các bạn giáo sư trong trường tham dự đám cưới vì được tổ chức vào một ngày giữa tuần và chỉ có tính cách thân mật giữa hai gia đình. Tuy nhiên, các bạn đồng nghiệp sẽ nhận được thiệp báo hỉ. Chuyên chưa kịp ngỏ lời chúc hai người Quỳnh bỗng đổi giọng, nói nhỏ:

- À, anh Chuyên nè. Tôi xin báo động để anh rõ là...anh sắp gặp ôi thôi lắm đó. Phải đề phòng cẩn thận...

Chàng chưa kịp hỏi thì Diên cau mày trách vợ chưa cưới:

- Em búp xép quá!

Quỳnh đáp ngay:

- Anh Chuyên là người tốt, chẳng lẽ mình để anh gặp khó khăn mà làm ngơ.

Chuyên hết nhìn Diên lại nhìn Quỳnh chờ đợi. Diên tặc lưỡi, miễn cưỡng nói:

- Câu chuyện như thế này...Nhưng anh phải hứa chắc với tôi là không được cho ai biết tôi đã nói với anh..

Chuyên gật đầu:

- Tôi lấy danh dự xin hứa với anh là tôi sẽ không tiết lộ cho bất cứ ai câu chuyện anh sắp nói. Sống để bụng, chết mang đi!

Thế mà Diên vẫn ngập ngừng có ý còn e ngại. Thấy vậy, Quỳnh giục:

- Anh ấy đã hứa như vậy mà anh còn rụt rè cái gì nữa...

Chuyên vội nói chen vào:

- Nếu là chuyện có thể gây phiền phức cho anh thì xin anh khỏi cần nói cũng được. Tôi chỉ biết rằng tôi sắp gặp ôi thôi, khó khăn...Tôi sẽ sửa soạn tinh thần để đối phó..

Diên lại tặc lưỡi:

- Thôi được, nếu anh đã hứa chắc như vậy, tôi xin nói. Lão Trương của anh vừa báo cáo mật lên tỉnh tố cáo anh là cán bộ cộng sản nằm vùng rất nguy hiểm...Yêu cầu cho điều tra...

Chuyên giật mình hoảng sợ:

- Lão dám vu cho tôi là cán bộ cộng sản nằm vùng?

Chàng bỗng thấy sống lưng mình lạnh toát, nhưng hai bàn tay dơ dóm mồ hôi. Trong khi đó, Diên nói tiếp:

- Anh biết thế là đủ rồi. Tôi tình cờ được đọc bản báo cáo mật dài ngót hai trang đánh máy. Anh không những là cán bộ cộng sản mà còn có nhiều tội khác nữa. Đối với cấp trên, tôi là người có tội vì đã tiết lộ bí mật của sở...

Quỳnh gạt đi:

- Anh chả có tội gì hết, em mới có tội. nhưng em không thể ngồi yên khi thấy người ngay thẳng bị vu oan, hãm hại.

Diên lừ mắt, nghiêm giọng:

- Từ rày về sau, anh cấm em búp xép.

Nàng vẫn đùa:

- Em sẽ không búp xép mà chỉ...ngồi lê đôi mách thôi...

Diên thấy vợ chưa cưới cười nói duyên dáng, nhí nhảnh, cũng đành cười theo. Trong khi đó, vì lòng bồn chồn không yên khi biết mình bị lão Trương vu cho là cộng sản nằm vùng, Chuyên không nhận ra cái nhí nhảnh của Quỳnh. Chàng đưa mắt nhìn ra đường, nhưng không nhìn thấy gì hết chỉ thấy lửa giận bùng bùng trong huyết quản. Chàng không ngờ lão tu xuất ấy lại hiểm độc như vậy. Trong thời chiến tranh chống cộng này, bị vu là cán bộ cộng sản nằm vùng là coi như bị kết án tử hình hay ít ra cũng hủy hoại tất cả tương lai của một con người. Lão vừa ngu vừa hiểm độc như vậy mà cũng được bộ giáo dục cho chỉ huy một cơ quan giáo dục. Chàng nhớ tới lời phê bình của Hoàng khi nói tới cách sử dụng nhân viên của bộ giáo dục:Ngưu tầm ngưu, mã tầm mã! Trước kia, chàng cho là Hoàng chỉ nói đùa cho vui, ai ngờ lại là một nhận xét xác đáng! Lão Trương muốn trả thù chàng vì chàng đã phá vỡ âm mưu gian lận của lão. Phải làm gì bây giờ? Chàng tự hỏi. Nếu lúc này tình cờ gặp lão Trương, chàng sẽ nhổ một bãi nước bọt vào giữa mặt lão và mắng:Đồ chó đẻ! Không biết có phải chàng đã vô tình nói lên ý nghĩ đó không mà Diên mỉm cười, cay đắng :

- Nhưng chính những tên chó đẻ mới được cấp trên tín nhiệm cho đề đầu đề cổ người khác. Thế mới đau! Quỳnh nói đùa:
- Nỗi đau thời đại mà, anh!
- Chuyên lo lắng hỏi Diên:
- Theo anh, tôi nên làm gì bây giờ?
- Diên vội đáp:
- Theo nguyên tắc, anh chưa biết được bí mật này. Nếu anh có phản ứng sớm quá, tức là bên tòa tỉnh có người tiết lộ. Người ta sẽ lần lần phanh mối dây, Quỳnh và tôi sẽ bị lôi thôi. Vậy, theo tôi, anh đành phải chờ... Chuyên thờ dài, im lặng. Vừa lúc đó, chiếc xe đồ của Chuyên đã qua phà, khách đang lên xe, chàng vội cảm ơn Diên và Quỳnh rồi xin cáo biệt. Chàng ra đến cửa, còn nghe Diên trách Quỳnh:
- Em búp xép quá.

8

N

iên học mới bắt đầu trong bầu không khí vui vẻ, ồn ào. Từ giáo sư đến học sinh ai cũng đều hớn hờ, mừng rỡ gặp lại bạn bè. Sau mấy tháng hè, cỏ trên sân trường mọc cao và xanh mướt. Bọn học trò nhỏ vui đùa, chạy nhảy, nằm lăn trên cỏ một cách khoan khoái. Những học trò lớn họp thành từng nhóm bàn chuyện học hành, thi cử. Càng lên cao, chương trình học càng nặng. Không những thế, chuyện lính tráng càng làm tăng mối lo của chúng. Chậm lại một năm hoặc thi rớt là đi lính. Vì thế, chúng phải tận lực cố gắng học hành, quên đi những thú vui của tuổi trẻ. Hoàn cảnh đất nước làm chúng già trước tuổi. Tình trạng này đã kéo quá dài, không biết đến bao giờ mới chấm dứt?

Trong khi đó, giáo sư cũng có chuyện cần bàn luận đầu niên học. Mỗi quan tâm hàng đầu của họ lúc này là thời khóa biểu. Ai cũng muốn xin nghỉ ít nhất hai ngày liền hoặc cuối tuần hoặc đầu tuần. Thường thường các trường xa Saigon đều có lệ dành cho giáo sư một số ngày nghỉ. Do đó, học sinh phải học dồn một môn trong mấy ngày liên tiếp. Tuy nhiên, các ông hoặc bà giám học cố tránh xếp những giờ khoa học đi liền nhau để học sinh đỡ mệt óc.

Chuyên ngồi riêng ở một góc phòng giáo sư, lơ đãng nhìn xuống sân trường. Chàng có vẻ buồn bã, chán nản, không còn thích hoạt động như năm trước nữa. Mà hoạt động để làm gì? Đem hết thiện chí, tâm huyết ra để đổi lấy một lời vu khống trắng trợn, ác độc. May là viên trưởng ty công an cũng là người hiểu biết rộng rãi, nếu không, chàng đâu còn ung dung ngồi ở đây. Hôm qua, chàng vừa vào phòng giám học để lấy thời khóa biểu tạm, thì nhận được Giấy mời của ty công an tỉnh do phòng giám học chuyển. Nhìn Giấy mời của công an, chàng giật mình, dù biết trước sẽ được công an hỏi thăm, tim đập mạnh dòn dập. Nói đến công an là nói đến những đòn tra tấn, quay điện... Chàng nhớ tới lời tố cáo của lão Trương mà Diên và Quỳnh đã miễn cưỡng tiết lộ.. Chàng cho rằng tai họa sắp giáng lên đầu chàng vì lời vu khống ấy. Biết rằng không thể trì hoãn hoặc trốn tránh, chàng đến ngay ty công an sau khi nhận thời khóa biểu. Chàng được viên trưởng ty tiếp trong phòng riêng. Sau khi mời chàng ngồi, ông ta trấn an ngay:

- Xin giáo sư đừng lo sợ, tôi chỉ làm theo lệnh của cấp trên cho đúng...thủ tục. Tôi mời giáo sư tới để cho biết có người tố cáo giáo sư là... cộng sản nằm vùng. Đọc thư tố cáo đó, tôi phì cười vì người tố cáo đó quá ngây thơ...

Rồi ông cho biết vụ ném truyền đơn trong lớp học đã được điều tra cẩn thận. Ngay từ đầu, ông đã biết Chuyên bị tố oan. Theo ông, nếu là cộng sản chàng sẽ không cần ném mấy tờ truyền đơn trong lớp học. Đó là công việc của một cán bộ thấp nhất Trong khi giảng bài, chàng có thể khéo léo tuyên truyền, quảng bá lý thuyết cộng sản. Ngoài ra, ông cũng đã biết nữ sinh Liễu Huệ mới chính là thủ phạm vụ ném truyền đơn. Ông chưa muốn bắt ngay vì còn muốn tìm ra những tên đồng lõa của nó. Nhưng rất tiếc là sự dọa nạt của viên tổng giám thị làm nó hoảng sợ bỏ trốn ra mật khu.

Khi ra khỏi ty công an, Chuyên nhẹ hẫng người, nhưng lại thấy buồn chán hơn cho nhân tình thế thái. Tuy nhiên, chàng vẫn hy vọng- hiện tượng lão Trương chỉ chiếm một phần rất nhỏ trong cái ngành được coi là mô phạm. Mỗi lần thoáng trông thấy lão từ xa, chàng bèn ghé tòm quay phất đi. Một con chó ghẻ, người ta còn có thể thương, tìm thuốc chữa cho nó. Nhưng đối với lão Trương, chẳng còn thuốc nào chữa được nữa. Thế mà chàng vẫn phải làm việc dưới quyền lão. Chàng tự an ủi rằng dạy học chỉ cần biết học sinh. Đối với các đồng nghiệp, chàng cũng không còn muốn thân mật như trước nữa. Đa số là người tốt nhưng tất cả đều muốn an phận để tự bảo vệ.

Chuông vào học vừa reo, Chuyên đứng lên ngay. Nhưng chàng chưa kịp bước đi, đã nghe thấy tiếng Hoàng hỏi lớn:

- Mà làm cái gì mà vội thế?

Chàng liền đáp trống không:

- Chuông rồi!

Chàng đã bước ra khỏi phòng giáo sư còn nghe Hoàng mắng theo:

- Đồ ngu!

Nhưng vừa lúc đó, lão Trương xuất hiện trước mặt chàng với một vẻ giận dữ. Chàng định bước tránh sang một bên để lấy lối đi, lão đã lớn tiếng nói:

- Tôi có chuyện cần hỏi giáo sư.

Chàng buông xảng:

- Thì hỏi đi!

Lão ngạc nhiên trước thái độ thách thức và vô lễ của chàng, nên ngập ngừng:

- Mời giáo sư về phòng tôi...

Chàng ngắt:

- Không việc gì phải đi đâu hết. Muốn hỏi gì thì hỏi ngay ở đây đi.

Mặt lão tái đi vì giận, nhìn chàng bằng đôi mắt nẩy lửa mà không sao nói nên lời.. Thấy lão vẫn im lặng, chàng xem đồng hồ tay, định bỏ đi. Lão chợt lớn tiếng hỏi:

- Tại sao ông lại làm đơn gửi lên bộ tố cáo tôi gian lận trong kỳ thi đệ thất vừa rồi? Ai cho phép ông qua mặt tôi?

Chàng cũng không chịu kém, nói lớn hơn:

- Thế nào là qua mặt? Qua mặt là đi vu khống người khác bên tòa tỉnh, phải không?

Lão tỏ vẻ lúng túng khi thấy có nhiều người nhìn lão. Lão lại mời chàng về phòng lão lần nữa. Chàng vung tay, quát vào mặt lão:

- Tôi không việc gì phải vô phòng ai hết! Tại sao ông dám vu cho tôi là cộng sản ném truyền đơn ở trong lớp học? Tại sao ông xin công an bắt tôi?

Lão dẫn từng tiếng:

- Tôi là trưởng nhiệm sở, ông không có quyền nói với tôi như vậy.

- Trưởng nhiệm sở thì có quyền vu cáo nhân viên dưới quyền là cán bộ cộng sản?-

- Xin ông nói nhỏ một chút...

- Tôi cần nói lớn để mọi người biết ông là hạng người nào. Ông thù tôi đã phanh phui sự gian lận trong kỳ thi đệ thất vừa qua nên tìm cách hại tôi. Đó có phải là tác phong đứng đắn của một trưởng nhiệm sở không?

Lão Trương lúng túng không biết phải đối phó ra sao trước lời tố cáo của Chuyên. Lão chưa bao giờ gặp một giáo sư bướng bỉnh và hỗn láo như chàng. Ai cũng xun xoe nịnh bợ lão để được hưởng một vài ưu đãi nhỏ nhặt, hèn mọn. Trong khi đó, thấy có lộn xộn giữa hiệu trưởng và một giáo sư, hầu hết những người khác tìm cách lẩn tránh, lạng lẽ xách cặp đi ra, lối cửa hông, để tới lớp, chỉ còn lại một vài người giả bộ chăm chú đọc sách. Chuyên không lạ về thái độ hèn nhát và cầu an của họ.

Khi thấy mọi người đã bỏ đi gần hết, Chuyên định bước tránh sang một bên để xuống lớp dạy. Lão Trương bỗng nói:

- Lát nữa có ông thanh tra ở trên Nha xuống muốn gặp ông Chuyên...để hỏi thêm về lời tố cáo của ông. Tôi sẽ cho mời ông lên gặp ổng.

Chàng làm thính, bước đi thẳng.

Trong khi đợi học sinh xếp hàng vào lớp, Chuyên phân trần với một bạn đồng nghiệp dạy lớp bên cạnh:

- Anh coi, thằng chả khốn nạn như vậy đó. Nó dám vu tôi là cộng sản và còn yêu cầu công an bắt giam tôi.

Tôi chưa thấy một tên trưởng nhiệm sở nào tồi tệ, lưu manh, khốn nạn như nó. Thế mà ngày trước cũng đòi đi tu. Mặt nó là mặt người, mà lòng là lòng chó má.

Người bạn gượng cười, nhận xét:

- Anh cũng dữ quá. Thế mà trước kia tôi tưởng anh lành lẫm.

Chàng chép miệng:

- Con giun xéo lăm cũng quằn. Tôi đâu có muốn gây chuyện làm gì. Đã đến nước này thì cùng lăm là vào Thủ Đức.-

Người bạn đồng nghiệp không nói gì thêm, lạng lẽ bước theo học trò vào lớp.

Khi thấy học sinh đã ngồi yên lặng chờ đợi trong lớp, Chuyên vừa định bước vào thì bỗng thấy bác tùy phái hốt hải chạy tới gần. Chàng đoán ngay là lão Trương cho mời chàng tới gặp vị thanh tra mới từ Saigon xuống. Chàng phân vân vì đây là buổi học đầu tiên của niên học mới. Nhưng chàng cũng không thể không bỏ lớp để gặp thanh tra. Người ta tới đây chỉ cốt gặp chàng để điều tra về lá đơn chàng tố cáo lão Trương gian lận trong

kỳ thi tuyển vào lớp đệ thất vừa rồi. Mấy hôm ở Saigon, chàng đã hỏi ý kiến một số người có kinh nghiệm dạy học lâu năm, ai cũng khuyên chàng nên - ra tay trước là làm đơn tố cáo sự gian lận của lão Trương với nhà Trung học và bộ Giáo dục. Bây giờ có người xuống điều tra, chàng không thể tránh mặt được, dù với bất cứ lý do nào. Chàng đành yêu cầu bác tùy phái gọi một giám thị tới coi lớp trong khi chàng vắng mặt.

Trên đường đi gặp thanh tra, Chuyên cũng không khỏi băn khoăn lo nghĩ. Chàng nghe đồn thanh tra của nha, bộ bao giờ cũng đứng về phe hiệu trưởng vì dù sao hiệu trưởng cũng là người đại diện nha, bộ điều khiển một nhiệm sở. Nếu trường nhiệm sở không phạm lỗi gì quá đáng, thanh tra sẽ bênh vực họ. Nhưng chàng tin rằng chàng có đủ chứng cứ và nhân chứng về vụ gian lận này thì thanh tra không thể thiên vị được. Nghĩ vậy chàng vui vẻ bước nhanh đến phòng giáo sư, nơi ông thanh tra đang chờ đợi chàng.

Thanh tra là một vị giáo sư già sắp về hưu. Nhìn vẻ đạo mạo, nghiêm trang của ông, Chuyên bỗng cảm thấy tin tưởng ở sự ngay thẳng và công bằng của ông ta. Sau khi giới thiệu chàng với vị thanh tra, lão Trương xin phép trở về phòng mình để làm việc. Lão cho ông thanh tra biết là ngoài cửa lúc nào cũng một tùy phái sẵn sàng nghe theo lệnh của viên thanh tra. Cửa phòng giáo sư được khép kín.

Khi chỉ còn hai người ngồi đối diện nhau, vị thanh tra nghiêm nghị lên tiếng:

- Tôi đã đọc kỹ lá thư tố cáo của ông giáo sư, vì thế hôm nay tôi về đây để gặp giáo sư, dù đơn tố cáo của giáo sư đã sai nguyên tắc hành chánh.-

Ngừng một chút, ông tiếp:

- Giáo sư tố cáo một việc quan trọng như vậy mà không trưng ra một bằng cứ nào.
- Thưa ông thanh tra, tôi có một số nhân chứng và những bài thi cho điểm mập mờ...
- Nếu vậy, ông cho biết những ai là nhân chứng trong vụ này và những bài nào đáng nghi?

Suy nghĩ một lát, Chuyên đáp:

- Tạm thời xin ông thanh tra cho mời cô Quỳnh. Còn những bài khả nghi thì...

Viên thanh tra ngắt:

- Để tôi yêu cầu ông hiệu trưởng mời cô Quỳnh tới đã, những bài khả nghi sẽ xét sau.

Ông bước nhanh ra cửa, nhờ tùy phái đi mời Quỳnh. Chỉ mấy phút sau, lão Trương xuất hiện, cho biết hôm nay Quỳnh không có giờ, nhưng lão đã cho người đi mời nàng tới gấp. Ông thanh tra nói với Chuyên:

- Trong khi chờ đợi, chúng ta coi lại những bài thi đáng nghi. Ông giáo sư cho biết tên những thí sinh đó để tôi nhờ ông hiệu trưởng cho người đi lấy.

Chuyên ngập ngừng:

- Thưa ông thanh tra, tôi...không rõ tên thí sinh...mà chỉ biết số mật mã của mấy xấp bài thôi, vì khi ráp phách tôi không để ý nữa.

Ông thanh tra gật đầu:

- Số mật mã cũng được.

Chàng mở sổ tay, lấy giấy bút ghi cẩn thận từng số mật mã của từng xấp bài khả nghi, rồi trao cho viên thanh tra. Ông liền đưa cho lão Trương:

- Xin ông hiệu trưởng cho người lấy những xấp bài thi có số mật mã này ngay. Tôi không có nhiều thì giờ, chiều nay tôi phải lên máy bay về Saigon.

Lão Trương tỏ vẻ hờn hờ đáp:

- Dạ, xin ông thanh tra đợi một phút.

Đúng như lời lão, không đầy một phút, tất cả những xấp bài khả nghi được mấy ông giám thị đem tới. Nhìn vẻ hờn hờ của lão và thấy mấy xấp bài thi được đem tới quá nhanh, Chuyên hơi chột dạ, cảm thấy có cái gì bất ổn trong vụ này. Phải chăng lão đã sửa soạn sẵn mọi thứ để chờ đợi thanh tra của nha? Chàng không phải chờ đợi lâu. Tất cả những bài thi đều không có vết tích gian lận nào hết. Chàng không khỏi ngạc nhiên đến hoảng sợ, run run lật qua lật lại mấy xấp bài thi mà không thấy những bài đã sửa lại điểm. Chàng xem kỹ số thứ tự ghi trên phách và góc bài. Không mất một bài nào hết! Số thứ tự không bị ngắt quãng. Thế là thế nào? Chàng chợt nhớ rằng có chắm một xấp bài - câu hỏi thường thức và đã sửa điểm một bài từ 20 xuống số không. Chàng vội tìm xấp bài đó. Nhưng, thật kỳ lạ! Bài bị không điểm vẫn còn đó, nhưng chắm chắn số 0 không phải là tuồng chữ của chàng mà số điểm 20 mà chàng đã bôi xóa cũng không thấy đâu. Chàng chợt hiểu ra rằng lão Trương đã tìm cách làm mất hết dấu vết của sự gian lận. Lão quả thật là con người xảo quyệt.

Thấy chàng tìm kiếm mãi, viên thanh tra sốt ruột hỏi:

- Bài nào gian lận, xin ông giáo sư cho biết.

Chàng ấp úng không nói ra lời, lòng đầy lo lắng, sợ hãi.

Viên thanh tra lại hỏi:

- Thế nào, ông giáo sư?

Mồ hôi đã lấm tẩm trên trán và nhơm nhớp trong lòng bàn tay, chàng rụt rè:

- Có lẽ người ta...đã sửa lại hết rồi...

Viên thanh tra nghiêm mặt nói bằng một giọng trách móc:

- Không, ông không thể ăn nói hồ đồ như vậy được. Làm thế nào ông có thể chứng minh được rằng có sự sửa đổi?

Chàng chợt nghĩ tới Quỳnh và mấy giáo sư đã tình nguyện chám lại những xấp bài gian lận. Một tia hy vọng lóe lên trong óc chàng.

- Xin ông thanh tra cho gọi những người sau đây, ngoài cô Quỳnh, để hỏi họ thì biết ngay có sửa đổi không.

Viên thanh tra chưa có ý kiến gì, lão Trương đã sốt sắng hỏi:

- Ông giáo sư muốn mời những ai, xin cho biết tên.

Thấy lão bình tĩnh quá, chàng lại chột dạ. Nhưng không thể lùi được nữa, chàng đành phải cho lão biết tên mấy người mà chàng muốn mời tới gặp viên thanh tra.

Vừa lúc đó, tùy phái thông báo Quỳnh đã tới. Chuyên khấp khởi mừng thầm. Lão Trương bước nhanh ra cửa mời nàng vào. Hôm nay, nàng mặc một chiếc áo dài trắng lụa Thái Lan, trông thật sang và đẹp. Nàng khoan thai bước vào chào viên thanh tra, nhưng không thèm để ý tới chàng. Nàng nhìn thẳng như có ý lẩn tránh đôi mắt của chàng.

- Cô Quỳnh, ông thanh tra cất tiếng hỏi, chắc cô rõ lý do tại sao tôi cho mời cô tới đây?

- Dạ. Nàng đáp khẽ.

- Ông Chuyên tố cáo ông hiệu trưởng đã gian lận trong kỳ thi đệ thất vừa rồi....

Nhưng ông chưa nói hết câu, Quỳnh đã lên tiếng:

- Thưa ông thanh tra, tôi có biết gì về chuyện này đâu.

Viên thanh tra tỏ vẻ ngạc nhiên:

- Cô nói sao? Cô không biết gì? Thế là nghĩa làm sao?

- Dạ, nàng lại đáp nhỏ.

Bổng Chuyên hoảng hốt nói lớn:

- Chị Quỳnh, xin chị cứ nói thật hết cho...

Lão Trương mỉm cười nhìn Chuyên với một vẻ đắc thắng không cần giấu diếm. Trong khi đó, Quỳnh vẫn không nhìn chàng, nói với viên thanh tra:

- Thưa...Tôi đã khai thật...

Viên thanh tra hỏi gặng:

- Nghĩa là không có gian lận?

Quỳnh cúi đầu im lặng. Viên thanh tra hỏi thêm một lần nữa, nàng, rụt rè:

- Thưa...thưa...tôi không biết gì hết.

Chuyên lại kêu lớn:

- Chị Quỳnh!

Nàng cúi xuống vờ vờ tà áo. Có lẽ thấy nàng bắt đầu nao núng trước lời khẩn cầu của Chuyên, lão Trương vội nói với nàng:

- Cô Quỳnh, cô đã khai xong, xin mời ra về.

Nàng đứng lên như người mất hồn, quay lại nhìn Chuyên, hai mắt đỏ hoe long lanh ướt, nói rất nhỏ, chỉ đủ chàng nghe:

- Xin lỗi anh.

Rồi nàng lặng lẽ cúi đầu chào viên thanh tra, quay gót bước ra cửa. Dường như chân nàng bị vướng mắc làm sao ấy nên đi không vững, loạng choạng. Chuyên nhìn theo, lòng đầy hoang mang. Viên thanh tra cũng nhìn theo nàng, như định nói một câu gì, nhưng chỉ nhún vai, rồi giữ im lặng. Chuyên có cảm tưởng như đất trời quay cuồng. Tại sao lại có thể như vậy được? Phải chăng có sự mờ ám trong vụ này? Nhưng chàng không biết làm thế nào có thể giữ nàng lại để năn nỉ nàng nói hết sự thật. Chỉ có sự thật mới cứu được chàng mà thôi.

Quỳnh đi rồi, lão Trương cho mời thêm mấy giáo sư do Chuyên đề nghị. Nhưng tất cả những người này đều khai như Quỳnh: Chúng tôi không biết gì hết!

Khi đã bị dồn vào đường cùng, Chuyên đề nghị họp hội đồng giáo sư để làm sáng tỏ vấn đề. Nhưng viên thanh tra gạt đi ngay:

- Điều đó không cần thiết! Ông giáo sư đưa hai chứng cứ đều không đúng cả hai. Bài thì không có dấu vết gian lận, nhân chứng thì không ai xác nhận có gian lận. Hội đồng giáo sư cũng sẽ chẳng đi đến một kết quả nào, lại làm xáo trộn cả chương trình của cả trường, mất rất nhiều thì giờ. Tôi thấy và nghe như vậy cũng đủ rồi. Thôi, cảm ơn giáo sư, mời giáo sư về lớp.

Chàng vẫn ngồi im lặng, gục mặt xuống. Chàng không ngờ chàng lại thất bại một cách đau đớn như vậy. Bây giờ chàng đã trở thành một kẻ vu khống, tố cáo oan một trưởng nhiệm sở. Viên thanh tra lên mặt đạo đức dạy dỗ:

- Ông giáo sư còn trẻ, tôi xin khuyên một điều: dạy học là nghề lấy đạo đức làm căn bản. Vu khống cho người khác là một điều dơ bẩn nhất ở cõi đời này. Phải chăng ông giáo sư có thù oán gì ông hiệu trưởng nên mới làm vậy?

Lão Trương nói chen vào ngay:

- Dạ, có lẽ ông Chuyên để tâm thù tôi nên vu cáo tôi gian lận trong kỳ thi đệ thất vì trong niên học vừa qua ông ấy có phạm mấy lỗi rất nặng. Tôi kêu ông ấy tới văn phòng để khuyên răn, ai dè ông ấy để tâm thù. Thiệt rầu hết sức!

Chuyên định cãi, viên thanh tra đã tò mò hỏi:

- Đó là những lỗi gì?

Lão Trương nhìn chàng bằng đôi mắt thương hại, tỏ vẻ bất đắc dĩ mới phải tiết lộ :

Ông ấy đã dụ dỗ một nữ sinh rồi bỏ rơi nó khiến nó phải tự tử suýt chết...Ông ấy lại còn ném truyền đơn tuyên truyền cho Việt cộng ở trong lớp học nữa.

Chuyên vùng la to:

- Láo! Ông mới là kẻ vu khống! Tôi không dụ dỗ nữ sinh nào hết...Tôi cũng không phải là kẻ ném truyền đơn trong lớp học.

Viên thanh tra không để ý tới sự phản kháng của chàng, hỏi lão Trương:

- Tại sao ông hiệu trưởng không báo cáo về nha ngay hồi đó?

Lão có giọng nhân từ:

- Thưa ông thanh tra, tôi thấy ông Chuyên mới ra trường, chưa có kinh nghiệm nên cũng không nỡ làm hại ông ấy. Tuy nhiên, về vấn đề an ninh, tôi đã phải báo cho ông tỉnh trưởng rõ.

Viên thanh tra nghiêm khắc:

- Không được! Ông làm vậy là sai nguyên tắc. Ông đã thương người không phải chỗ. Ông có thể bị khiển trách về vụ này.

Lão thở dài, lên mặt đạo đức:

- Cũng đành phải chịu, vì tôi rất thương những đồng nghiệp trẻ người non dạ.

Viên thanh tra ra lệnh:

- Ông hiệu trưởng làm gấp một tờ trình về hai vụ này để tôi mang về nha làm tài liệu.

Lão Trương vội vã đi ra khỏi phòng. Chuyên vội nói:

- Thưa ông thanh tra, tất cả đều hoàn toàn không đúng sự thật...

Viên thanh tra ngắt lời chàng:

- Có nữ sinh nào tự tử vì giáo sư không?

- Dạ có, nhưng chỉ là...

Viên thanh tra bèn át lời chàng:

- Như vậy, sao gọi là vu khống? Thôi được, ông giáo sư có thể về lớp được rồi.

- Nhưng thưa ông thanh tra, tôi bị vu oan.

Viên thanh tra nghiêm nghị:

- Sao gọi là oan được? Những điều ông tố cáo đều không có một bằng chứng nào hết. Những nhân chứng ông nêu ra, không ai xác nhận lời tố cáo của ông. Bây giờ ông hiệu trưởng vạch rõ những lỗi lầm của ông thì chính ông xác nhận là có...Vậy là đủ rồi. Tôi không cần nghe ông nói thêm gì nữa. Xin mời ông về lớp.

Biết là mình đã thất bại hoàn toàn, Chuyên uể oải đứng lên, cúi gằm mặt, không thèm chào viên thanh tra, bước từng bước nặng nề ra khỏi phòng giáo sư. Chàng không ngờ mọi chuyện lại đảo ngược một cách kỳ lạ như vậy, hoàn toàn bất lợi cho chàng. Chàng không ngạc nhiên khi thấy các nam đồng nghiệp khai gian, vì dù sao họ vẫn sợ hiệu trưởng hơn là sự thành thật, cũng chỉ vì miếng cơm manh áo mà thôi. Nhưng còn Quỳnh? Tại sao nàng cũng đứng về phe hiệu trưởng để hại chàng?. Chắc chắn là phải có một bí ẩn gì đó. Nàng vẫn được bạn bè ca ngợi là con người ngay thẳng, dễ thương. Nàng đã chứng tỏ cho mọi người biết nàng xứng đáng với lời ca ngợi khi nàng sốt sắng cộng tác với chàng phá vỡ cuộc gian lận qui mô trong kỳ thi đệ thất vừa qua. Thế mà bây giờ nàng đã phản lại sự thật để hại chàng. Đôi mắt rưng rưng hoen đỏ của nàng đã cho chàng biết nàng hối hận vì đã bắt buộc phải nói những điều không đúng sự thật có hại cho chàng. Ôi, thật là khó hiểu! Chàng tự hứa sẽ phải tìm cho ra cái bí ẩn này bằng được.

Chuyên phân vân đứng ở sân trường tự hỏi không biết có nên vào lớp bây giờ không? Nếu bỏ đi, chàng sẽ phải bỏ luôn nghề dạy học ở trường công mà cũng có thể bỏ luôn cả trường tư để trở thành một sinh viên sĩ quan Thủ Đức. Chàng không sợ đi lính, chàng chỉ sợ phải...xa Quỳnh vĩnh viễn, dù nàng đã có chồng. Ít nhất

hàng ngày chàng vẫn còn nhìn thấy nàng. Chàng ngạc nhiên về ý nghĩ chứa chan tình cảm ấy của mình. Bây giờ chàng mới nhận ra một điều mà từ lâu chàng cứ vô tình hay cố ý làm ngơ: chàng đã yêu nàng!

9

L
iền mấy ngày sau đó, Quỳnh có tình lẩn tránh Chuyên. Hai người không có một dịp nào để có thể nói chuyện trực tiếp với nhau. Trong khi nàng có vẻ ngượng ngùng, xấu hổ, chàng vẫn thản nhiên như không. Chàng không hề tỏ ý giận hay ghét nàng vì chàng biết chắc nàng đã miễn cưỡng làm một điều trái ý nàng. Đó là một bí ẩn mà chàng muốn tìm hiểu. Như vậy là thêm một điều chàng cần biết nguồn gốc hay lý do của nó. Từ lâu chàng muốn biết tại sao có tin đồn chàng và Quỳnh yêu nhau để đưa đến việc tự tử của nữ sinh Liên. Chàng vẫn nghĩ rằng có thể Quỳnh biết chuyện đó, nhưng chưa có dịp nào để hỏi nàng. Bây giờ lại thêm một bí ẩn nữa. Cũng vẫn phải tìm hiểu ở nàng.

Chuyến thất bại vừa rồi đã khiến Chuyên chán hết mọi sự, chán nhân tình thế thái, chán bạn đồng nghiệp. Nghề dạy học vốn là một nghề cao quý nhưng ngày nay có nhiều kẻ tiểu nhân quá. Đã trót bước vào nghề thì đành chấp nhận. Chàng đã học được một bài học cay đắng về sự thiện chí và lễ công bằng trong ngành giáo dục. Trừ một số người cần xun xoe, nịnh bợ ban giám đốc nhà trường vì quyền lợi riêng tư của họ, đa số bạn bè dạy cùng trường không tìm cách xa lánh chàng, tuy họ không còn thân với chàng như trước. Họ cười nói với chàng, nhưng không bông đùa nữa Chỉ có Hoàng là vẫn đối xử với chàng như cũ, nhưng anh không mời chàng cộng tác trong những lớp riêng luyện thi. Có ai hỏi lý do thì anh thản nhiên đáp: Nó sắp đi trường khác rồi, lớp luyện thi của moa đâu có thể nửa đường thay ngựa một cách dễ dàng được. Tất cả mọi người bây giờ chờ đợi sự ra đi của chàng. Đó là một chiến thắng vẻ vang của lão Trương. Đó cũng là một bước củng cố quyền hành của lão ở ngôi trường này. Ai trái ý lão kẻ đó sẽ mang họa vào thân! Hãy trông gương Chuyên mà liệu hồn, mà giữ mồm giữ miệng, mà thần phục lão một cách tuyệt đối. Hiệu trưởng ở một trường xa Saigon là một ông vua con trong một lãnh địa nhỏ bé. Phẫn loạn chỉ có nghĩa là tự hủy diệt mình! Trên lão, theo hệ thống dọc, lão có hậu thuẫn, gân như mù quáng, của nha Trung học và bộ Giáo dục. Theo hệ thống ngang, lão được tỉnh trưởng và nhiều nhân viên cao cấp của tòa tỉnh đỡ đầu. Mọi người đều biết rằng sự ra đi của Chuyên là một điều chắc chắn, không có gì thay đổi nữa. Nếu chàng phải chuyển tới một nơi xa hơn tỉnh này, uy quyền của lão Trương tỏ ra rất mạnh, do đó tất cả mọi người phải khiếp sợ và rậm rạp vâng lời lão. Trường học là nơi đào tạo lớp trẻ mà cũng cần uy quyền để ức hiếp kẻ khác sao? Hoàng giải thích rằng, nếu hiệu trưởng không có quyền thì làm sao giữ được trật tự của một tập thể...bát nháo như một trường học. Giáo sư ý mình có chút chữ nghĩa tưởng mình đã là ông trời con nên vênh váo, coi mọi người bằng nửa con mắt. Học sinh thì nhỏ dại, dễ bị xúi dục, xách động. Khi hiệu trưởng có lỗi, Chuyên thắc mắc, cũng vẫn được cấp trên che chở, tín nhiệm sao? Không ai dung túng những đứa làm bậy, Hoàng đáp, nhưng vụ gian lận vừa rồi của lão Trương, mày là thằng ngu nhất đời. Cái ngu của mày là không đòi hỏi làm biên bản đảng hoàng để có thể nắm đảng chuỗi. Khi mày đã làm biên bản có nhiều người ký thì bố nó cũng không thay đổi được. Mày còn non lắm, còn phải học hỏi nhiều. Trong khi đó lão Trương là một con cáo già. Cừu non đứng trước cáo già thì cừu phải chết là hợp với lẽ sống còn của trời đất rồi.

Chuyên rụt rè hỏi:

- Còn vụ cô Quỳnh khai với thanh tra trái với sự thật thì mày nghĩ sao?

Hoàng gật gù:

- Đó là một điều rất khác thường, nhưng không phải việc của tao nên tao cũng chả mất công tìm hiểu làm chi. Từ trước tới nay, cổ là người rất đảng hoàng. Cái vụ khai gian này làm tao hoang mang không hiểu nổi cổ nữa...Hay là em thù mày vì mày không ngó ngang gì đến em trong khi em đã thầm yêu trộm nhớ mày rồi? Mày thì lúc nào cũng bám lấy con Liên nên thờ ơ với em.

Chuyên lắc đầu:

- Tao không tin là Quỳnh trả thù vì tao với cổ đã có gì đâu. Với lại, sau khi khai gian, cổ đã khóc và xin lỗi tao.

- Nếu vậy thì tao cũng chịu.

Trong những ngày chờ đợi sự vụ lệnh đổi đi trường khác, Chuyên vẫn tận tâm giảng và chấm bài. Chàng không muốn học sinh thiệt thòi vì chuyện riêng của mình. Điều quan trọng trong thời chiến này là vấn đề an ninh. Chàng đã được trưởng ty công an xác nhận chàng không phải là cộng sản nằm vùng thì không còn gì đáng lo ngại nữa. Bây giờ phải đổi đi xa hay đi gần, chàng cũng không quan tâm. Lòng chàng dần dần trở lại thư thái, yên ổn. Những ngày được nghỉ, chàng vẫn về Saigon vui chơi. Đôi khi chàng cũng chợt nhớ tới cô nữ sinh Liên và muốn tìm hiểu xem cô ta sống ra sao. Nhưng chàng lại không dám tới nhà cô ở tỉnh này để hỏi mẹ cô địa chỉ của cô ở Saigon. Sống ở tỉnh nhỏ, không giữ gìn cẩn thận có thể lại mang tiếng lôi thôi. Trong khi đó, hai nữ sinh Cẩm Hồng và Ngọc Như, sau khi đậu tú tài phần nhất, đều đã lên Saigon học vì trường tỉnh không có lớp đệ nhất ban C. Nghe nói hai cô đang học ở trường- áo tím.

Vào một buổi chiều, được nghỉ hai giờ cuối, Chuyên lững thững đi bộ đến nhà một người bạn đồng nghiệp ở cuối tỉnh. Khi đi ngang bên xe đò, chàng chợt trông thấy Quỳnh đang mua vé. Chàng phân vân không biết có nên gặp nàng không? Từ lâu chàng vẫn muốn tìm hiểu lý do nàng nói dối để bênh vực lão Trương. Thế mà bây giờ tình cờ gặp nàng ở đây, chàng lại ngại ngùng. Tại sao? Chàng sợ gì? Sợ nàng giận? Sợ nàng không muốn nói chuyện với chàng ở giữa đường? Nhưng khi chàng sắp đi thẳng, Quỳnh chợt ngoảnh nhìn về phía chàng. Bốn mắt gặp nhau một cách tình cờ. Cả hai cùng tỏ ra lúng túng. Ngập ngừng một chút, chàng chào trước bằng một giọng vui vẻ miễn cưỡng :

- Chị Quỳnh!

Nàng chào lại ngượng ngập:

- Thưa anh...

- Chị mua vé về Saigon?

- Dạ...Tôi về chuyến sáng mai...

Chị hết giờ tuần này rồi?

Nàng bồng đỏ ửng hai má, e thẹn:

- Đâu có...Tôi xin nghỉ hai tuần...

- Ủa, chị sắp đi chơi xa?

Nàng nhìn chàng với một vẻ ngạc nhiên:

- Ngày mốt là ngày cưới của...chúng tôi...Anh không nhận được thiệp báo hỉ?

Chàng ngẩn mặt, cũng tỏ vẻ ngạc nhiên, lắc đầu:

- Không, tôi chưa nhận được thiệp hồng của chị....Mà cũng không quan hệ. Bây giờ tôi biết tin chị sắp làm đám cưới là đủ rồi. Vậy, tiện đây, tôi xin chúc chị và anh Diên...

Nàng chặn lại:

- Anh cũng khách sáo ghê vậy đó! Tôi tưởng anh đang...thù ghét tôi...

Chàng giữ im lặng một lát, rồi đáp bằng một giọng dịu dàng:

- Không, tôi không thù ghét chị...Giá tôi ghét được chị, chắc tôi sung sướng hơn...

Quỳnh như không hiểu ý chàng nên có vẻ ngờ ngác, nhìn chàng dăm dăm. Chàng vội nói lảng:

Chị gửi thiệp cho tôi bao giờ và về địa chỉ nào? Saigon hay ở đây?

- Tôi xin vấn phòng địa chỉ của tất cả trường. Hình như họ cho tôi địa chỉ ở Saigon của anh.

Chàng cười:

- Cuối tuần trước, tôi không về Saigon nên chưa nhận được thiệp của chị.

- Anh cũng ít về Saigon?

- Năm ngoái thì rất ít vì kẹt lớp luyện thi của anh Hoàng. Năm nay chẳng kẹt gì, lại sắp bị thuyên chuyển đi nơi khác nên tuần nào cũng về về Saigon du hí.

Nàng bồng ngập ngừng hỏi:

- Anh có rảnh không?...Tôi có chuyện muốn nói với anh...

Chàng đùa:

- Rõ ràng chị thấy tôi đang rảnh mà. Được nghỉ hai giờ cuối nên tôi định đến thăm anh Phan.

Nàng ngập ngừng:

- Tôi muốn nói với anh chuyện...chuyện ông thanh tra...

Chàng liền gạt đi:

- Thôi, chuyện đã qua, chị đừng nhắc lại nữa. Tôi quên rồi.

Vừa nói xong, chàng liền cười thầm trong bụng vì sự giả dối của mình. Chàng vẫn thắc mắc về sự khai man của Quỳnh, bây giờ sắp được biết lại tỏ vẻ cao thượng một cách giả dối. Hay tại đứng trước Quỳnh, chàng không còn là chàng nữa? Ô, người ta sắp lấy chồng rồi, mơ tưởng hão làm chi.

Nàng buồn buồn:

- Nhưng tôi không thể quên được...Tôi bị lương tâm dày vò từ ngày đó....Nhiều đêm tôi mất ngủ vì quá hối hận...Vì thế, tôi không dám gặp anh...

Chàng tắc lười:

- Thôi được, để lương tâm của chị khỏi hành hạ chị nữa, tôi xin nghe. Nhưng, ngay từ đầu, tôi biết chị không hề có ý hại tôi mà vì một lý do bất khả kháng nào đó.

- Dạ, đúng như vậy....

Nàng đề nghị:

- Tôi với anh nên vừa đi vừa nói chuyện có lẽ tiện hơn là đứng mãi ở đây.

Chàng liền vui vẻ đáp:

- Dạ, chị muốn sao cũng được...miễn có thể làm vui lòng chị

Hai người đi về phía trung tâm tình lý. Nhưng mới đi được mấy bước, nàng ngừng lại, nói:

- Trời! Tôi vô tâm quá. Anh định đến thăm anh Phan mà tôi lại đi ngược đường của anh.

- Không sao đâu, chị. Rảnh thì đến chơi với anh ấy, không có chuyện gì cần hết. Có điều tôi đi với chị thế này ở ngoài đường có tiện không?

Nàng nhún vai:

- Không sao đâu, anh. Tôi bất chấp! Tình nhỏ là hay đồn bậy lắm, nhưng tôi chả thèm để ý. Bộ hai đồng nghiệp không thể đi với nhau ngoài đường được sao?

- Hai đồng nghiệp bình thường thì không sao, nhưng hai đồng nghiệp đã từng là nạn nhân của một lời đồn thì chắc chắn phải khác. Và lại, tôi sợ anh Diên không nghĩ như chị.

- Anh Diên và tôi rất hiểu nhau nên anh ấy không ghen bậy đâu.

- Vậy thì chúng ta cứ đi.

Đến đây hai người cùng giữ im lặng. Khi đã đi được một quãng khá xa, Quỳnh mới lên tiếng:

- Về vụ ông thanh tra bữa hôm, tôi bị anh Diên ép phải...chối hết. Quả thật, anh không muốn hại anh, nhưng đó là áp lực của ông tình trường. Anh bị đe dọa đủ mọi điều, kể cả tính mạng. Chắc anh cũng hiểu bên hành chánh người ta rất sợ cấp chỉ huy, mệnh lệnh của cấp trên coi như tuyệt đối...

- Dạ, tôi hiểu.

- Ông hiệu trưởng trường mình đã sang khóc lóc, lạy van ông tình cứu mạng. Ông tình nhận lời vì ông cũng có con thi vào đệ thất bị anh đánh rớt. Ông thù anh lắm. Anh Diên bị ông ép phải bắt tôi khai man.

Chàng cười buồn:

- Ngay từ lúc đầu tôi cũng đã đoán chị bị ép buộc. Khai xong, chị đã khóc, hai mắt đỏ hoe.

Nàng bẽn lẽn, cúi mặt để dấu một nụ cười, rồi nói:

- Ra khỏi trường, tôi vừa đi vừa khóc như mới bị đánh đòn.

- Ai mà dám đánh chị!

- Lương tâm của tôi đã nguyện rửa tôi bằng những lời nặng nề nhất từ ngày tôi khôn lớn.

Chàng nói đùa:

- Anh Hoàng đã cảnh cáo tôi ngay từ khi tôi mới về trường này là đừng có nhiều lương tâm nếu muốn được sống yên ổn. Bây giờ tôi mới thấy anh ấy nói đúng. Ông tình trường đã mẫn nguyện, chắc anh Diên sẽ được khen thưởng?

Nàng thật thà đáp:

- Dạ. Ông đang chạy anh ấy một chân phó tỉnh trưởng.

Chàng buột miệng:

- Chỉ phó tỉnh trưởng thôi sao?

Nhưng chàng hối hận ngay vì đã có giọng mỉa mai. Vậy mà mình cứ nói mình không hề giận Quỳnh, chàng thầm tự trách. Nhưng Quỳnh không nhận ra giọng mỉa mai ấy, nên thật thà đáp:

- Được làm phó tỉnh trưởng cũng khá lắm rồi anh ạ

Chàng vội nói theo :

- Dạ đúng, muốn làm phó tỉnh trưởng cũng đâu phải dễ.

Nàng bỗng lại có giọng buồn:

- Từ ngày đó, tôi mắc cỡ quá, không dám gặp anh nữa.

- Tại chị cứ nghĩ quần chú tôi đâu có giận chị. Mỗi người có hoàn cảnh riêng của mình, chả nên giận trách ai. Tôi vẫn nghĩ rằng tôi còn non nớt, thiếu kinh nghiệm, lại quá hăng say với thiên chức của một nhà giáo nên đã phạm nhiều lỗi lầm. Mình không trách mình thì thôi, sao lại trách người khác, nhất là người ấy... lại là Chị.-

Nàng nhìn chàng bằng đôi mắt biết ơn, vui vẻ nói:

- Được anh thông cảm, tôi thấy nhẹ hẳn người. Câu chuyện chỉ có thế, bây giờ anh có thể đi thăm anh Phan được rồi.

Chàng nửa đùa nửa thật:

- Chưa gì chị đã đuổi tôi rồi! Bộ chị sợ tôi bám riết lấy chị sao?

Nàng nhìn chàng bằng đôi mắt khác thường, định nói một câu gì, nhưng lại đổi ý, vội quay mặt đi, khẽ thở dài:

- Một lần nữa, cảm ơn anh...Xin chào anh...

Chàng vẫn níu lấy nàng:

- Nhưng chị tệ lắm đấy nhé. Đám cưới chị mà cả trường không ai được uống rượu mừng chị.

Nàng đỏ mặt, ngượng ngùng:

- Bị chúng tôi làm đám cưới vào ngày thường và ở Saigon nên không dám làm phiền ai. Mong anh thông cảm.

Khi chàng đã đi ngược lại đường cũ, nàng chợt gọi:

- Anh Chuyên!

Chàng dừng bước, quay lại ngó nàng chờ đợi:

- Dạ...

Lưỡng lự mấy giây, nàng tặc lưỡi:

- Hay là...anh thử gặp lại ông thanh tra...

Chàng thắc mắc:

- Để làm gì?

Nàng đáp nhỏ:

- Tôi sẵn sàng...khai lại...Rồi muốn ra sao thì ra.

Chuyên ngẩn mặt nhìn Quỳnh, giữ im lặng cả một phút đồng hồ, rồi lắc đầu:

- Cảm ơn chị...Trễ rồi!...Mọi chuyện đã đâu vào đấy, khuấy lên cũng chẳng ích gì nữa, lại làm chị rắc rối. Xin chị hiểu cho rằng vấn đề an nguy của chị...hạnh phúc của chị...bây giờ đối với tôi là quan trọng hàng đầu...Tất cả mọi thứ trên cõi đời này không còn nghĩa lý gì với tôi nữa...

Nàng cảm động, khẽ gọi:Anh Chuyên! rồi nghẹn ngào không nói tiếp được nữa. Đôi mắt nàng long lanh ướt, hai má ửng hồng. Nàng ngược nhìn chàng, bốn mắt quện lấy nhau không nở rời. Nàng áp úng:Trễ rồi! --
Dạ, trễ rồi! Nàng bỗng cúi mặt, bỏ đi, không một lời từ biệt. Chàng thăm hiểu nàng đang chạy trốn.